

EU-NYTT/ INFO FRÅN KEMI

Ny kemikalielag i kraft 2007?

Två viktiga steg togs under slutet av året för att föra den nya kemikalielagstiftningen REACH (registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier) i hamn.

Efter Parlamentets första läsning och därefter Rådets överenskommelse, som även stöds av kommissionen, går det att i väsentliga delar skönja hur den nya lagstiftningen kommer att se ut. Det blir en klar förstärkning av skyddet för hälsa och miljö jämfört med dagens lagstiftning. Rådets ställningstagande när det gäller tillståndskravet (auktorisering) för särskilt farliga ämnen är väsentligt bättre på flera punkter – bl.a. vad gäller krav på substitution – än det förslag kommissionen lade. Det är också en viktig förstärkning jämfört med dagens lagstiftning. Parlamentets förslag ligger nära rådets men är något strängare på vissa punkter. Parlamentet vill bl.a. att även konsumenter ska få viss information och att alla farliga ämnen ska omfattas av informationskrav.

Under 2006 fortsätter förhandlingarna och arbetet med att analysera och sammanfoga konkurrenskraftsrådets och Europaparlamentets förslag. Mot slutet av 2006 förväntas Europaparlamentet och ministerrådet fatta beslut om REACH. Den nya kemikalielagstiftningen, som blir en förordning, **beräknas träda i kraft under 2007.**

Den 11 januari 2006 lade ordförandeskapet fram ett förslag om inledning (recitals) till REACH-förordningen. Denna del av förordningen innehåller viktiga kommentarer om utgångspunkter, principer och avsikter med lagstiftningen. Ministrarna måste enas om dokumentet innan parlamentet kan inleda sin andra behandling av det fullständiga lagförslaget. *Källor: Kemikalieinspektionen, Miljödepartementet och Europeiska unionens råd*

Kemikalier på stormarknader kollas igen

Kemikalieinspektionen och 72 kommuner ska inspektera stormarknadernas kemikaliehantering under våren. För några år sedan upptäcktes brister på flera håll. År 2000 inspekterades elva stormarknadsföretag. Fem företag polisanmälades för till exempel felaktig märkning och avsaknad av barnsäker förpackning. Det verkade då som om kunskapen var särskilt dålig hos stormarknader av lågpriskaraktär. Vid det tidigare projektet var det för få inspektioner för att man skulle kunna dra säkra slutsatser. Det projekt som startar nu är större. Kommunerna inspekterar de lokala stormarknaderna och KemI följer upp genom att kontrollera stormarknadernas huvudkontor och deras leverantörer. Till stormarknaderna räknas de större matvarukedjorna, byggvaruhusen, butikskedjorna med försäljning av gör-det-själv-artiklar för bil, hus och hem, teknik och hobby. Exempel på produkter som ska kontrolleras är färger och lacknafta. Inspektionerna pågår fram till i juni och rapporteras troligtvis i höst. *Kontakt: Karin Rumar, KemI.*

EU-åtgärder viktigast för att minska riskerna med flamskyddsmedel i Sverige

Regeringen har givit Kemikalieinspektionen (KemI) i uppdrag att utreda ett heltäckande förbud mot flamskyddsmedlen HBCDD och TBBPA och bedöma konsekvenserna. KemI lämnade den 15 mars 2006 sin utredning till regeringen. Ett heltäckande nationellt förbud skulle få stora negativa praktiska och ekonomiska konsekvenser för samhället, anser KemI. Ett förbud, som inte gör det möjligt att använda TBBPA vid tillverkning av mönsterkort och kretskort till elektronik, skulle med all sannolikhet stoppa tillverkning och import av flertalet elektroniska produkter. Kretskort finns i alla elektroniska produkter. Ett förbud som omfattar denna användning av TBBPA skulle inte heller leda till några kända vinster för hälsa och miljö.

KemI anser att Sverige i första hand bör avvakta utfallet av EU:s riskhanteringsstrategier för HBCDD och TBBPA. Därefter kan en säkrare bedömning göras av behovet av åtgärder på nationell nivå respektive EU-nivå. HBCDD och TBBPA riskbedöms för närvarande inom EU:s program för existerande ämnen, med Sverige respektive Storbritannien som rapportörer. Riskbedömningarna bör kunna avslutas under år 2006. Dagens användning av HBCDD i Sverige är mycket liten, mindre än 0,05 procent av den totala användningen inom EU. Det är främst användningen av HBCDD i andra länder som ligger bakom tillförseln av HBCDD till Sverige. Lokala utsläpp från industriell användning av ren TBBPA och användning där TBBPA är additivt tillsatt till en plast är jämfört med flera andra medlemsländer ett litet miljöproblem i Sverige. Om regeringen, när EU:s riskhanteringsstrategier är klara, bedömer att det finns behov av ytterligare åtgärder i form av ett nationellt förbud bör det utformas som ett begränsat förbud och träda i kraft stegvis med början först i mitten av 2007, anser KemI. *Källa: KemI*

Riksrevisionen vill förbättra tillsynen

Riksrevisionen har granskat om regeringens, Kemikalieinspektionens och länsstyrelsernas insatser för tillsyn av tillverkare och importörer av kemiska produkter lever upp till de krav som ställs enligt lagstiftningen och miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Riksrevisionens samlade bedömning är att tillsynen är otillräcklig till både omfattning och innehåll. Riksrevisionen konstaterar att tillsynen visserligen ger resultat men att den är otillräcklig. Företagen åtgärdar de brister Kemikalieinspektionen funnit, men många företag och ännu fler kemiska produkter blir aldrig inspekterade.

– Det är glädjande att Riksrevisionen konstaterar att KemI:s tillsyn är effektiv. Att tillsynen av kemiska produkter behöver öka håller vi med om. Tillsynen är och har varit ett prioriterat område för KemI och antalet inspektioner har ökat under de senaste åren, säger Ethel Forsberg, KemI:s generaldirektör. – Men samtidigt har flera viktiga frågor tagit våra resurser i anspråk inte minst den kommande nya kemikalielagstiftningen inom EU, REACH. Lagstiftningen kommer att ställa nya krav på tillsynen. Därför är det

viktigt att regeringen ser över regelverken och att KemI får nödvändiga resurser. *Rapporten "Mer kemikalier och bristande kontroll – tillsynen av tillverkare och importörer av kemiska produkter" RiR 2006:4 finns på www.riksrevisionen.se*

SKÅNENYTT

Projektläge- Göran Jansson informerar

Inom Miljösamverkan Skåne har under januari 2005 startats upp bl.a. delprojekten PCB i byggnader och Utfasning av farliga ämnen. Projektet **PCB i byggnader** syftar till att få igång arbetet med inventering och sanering av PCB i Skånes kommuner. Projektgruppen kommer att ta fram underlagsmaterial i form av informationsmaterial och olika typer av dokumentmallar. En informationsträff där underlagsmaterialet presenteras och ett studiebesök vid en PCB-sanering planeras till hösten.

Syftet med projektet **Utfasning av farliga ämnen** är att kartlägga användningen av utfasningsämnen hos de miljöfarliga verksamheter som kommunerna har tillsyn över, dvs. C-objekt och övertagna B-objekt. Länsstyrelsen har 2004 gjort motsvarande kartläggning vid sina tillsynsobjekt. Genom projektet ökas kunskapen och riskmedvetandet hos företag där ämnena hanteras och också hos tillsynsmyndigheterna. Projektgruppen kommer under vecka 17 att skicka ut dokument och blanketter som kommunerna kan använda i kartläggningen, som skall ske under hösten 2006. En motsvarande kartläggning görs i Västra Götaland och eventuellt kommer sammanställningen av materialet att göras i en gemensam rapport.

BESLUT AV INTRESSE

Trädgårdsentusiaster får ha kvar kreosotslipers

Villaägarna förbjöds att använda kreosotbehandlade järnvägsslipers i sin trädgård. Miljödombstolen konstaterar dock att användandet av över 30 år gammal slipers som kantskiljare inte står i strid med Kemikalieinspektionens råd och upphäver förbudet. Villaägarna har uppgett att

de länge varit på jakt efter riktigt gamla slipers och fann sådana hos Yngves Växtcenter i Örkelljunga. De uppgav att de i trakasserisyfte därefter blev anmälda av sina grannar. Miljö- och hälsoskydds nämnden fattade beslut om förbud att använda det kreosotbehandlade virket, ett beslut som länsstyrelsen fastställde. Miljödomstolen noterar att villaägarna angett att det rör sig om över trettio år gamla sliprar och att det vore orimligt att anta annat eftersom de köpt dem av en kunnig försäljare vid ett seriöst företag. Miljönämnden har inte bestritt detta. Miljödomstolen utgår därför från att sliprarna är så gamla att deras ålder i sig inte utgör hinder för användning.

Miljödomstolen konstaterar vidare att bestämmelserna i 10 kap. 18 e § KemI:s föreskrifter ([1998:8](#)) om kemiska produkter och biotekniska organismer, om förbud mot användning i parker med mera måste ha till syfte att förhindra regelbunden exponering som kan förekomma i offentliga miljöer. Bestämmelsen torde således inte vara tillämplig på privat-trädgårdar.

Slutligen konstaterar miljödomstolen att det saknas skäl att ifrågasätta villaägarnas uppgifter om att de avser att gräva ned sliprarna som kant mellan grus och gräsmatta och som kant för blomsterrabatt. En sådan användning är i enlighet med Kemikalieinspektionens föreskrifter. Förbudet är således inte befogat och upphävs av miljödomstolen. Domen är i skrivande stund inte överklagad. *Källa: Miljödomstolens vid Växjö tingsrätts dom den 27 februari 2006 i mål nr M 2754-05.*

ÖVRIGT

Nya, ändrade bestämmelser inom kemikalieområdet

KIFS 2006:1

Föreskrifter om ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer (PDF, 454 kB).

Ändring: bilagorna 5-9 och 14:e

Nyckelord: bekämpningsmedel, ämnen, begränsad användning, icke godkänd

användning, direktiv 91/414/EEG, godkännanden.

KIFS 2005:9

Föreskrifter om ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 1998:8) om kemiska produkter och biotekniska organismer (PDF, 213 kB).

Ändring: 9 kap. 10, 10a, 11-13 §§, bilaga 18.

Nyckelord: flyktiga organiska föreningar i färger och lacker, produkter för fordonsreparationslackering.

Remisser

Yttrande till Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet angående Kemikalieinspektionens rapport om bromerade flamskyddsmedel HBCDD och TBBP-A - underlag till en nationell lagstiftning. Länk till Lst:s webbplats:

<http://www.m.lst.se/index.cfm?page=6972B7D0-9A28-40BB-89963BBFC674EF1B>

Litteraturtips

Infoblad

REACH – en ny kemikalielag för en Giftfri miljö (reviderad), www.kemi.se Best.nr 510 825 (gratis)

KemI Rapport 2/06

Kemiska ämnen i båtottenfärger – en undersökning av koppar, zink och Irgarol 1051 runt Bullandömarina 2004. Best.nr 360 824 (150 kr + moms)

KemI Rapport 3/06

Hexabromcyklododekan (HBCDD) och tetrabrombisfenol-A (TBBPA), www.kemi.se (pdf 845 kb)

Jolanta Green, Miljöavdelningen,
Sektionen för miljöskydd-industri